

Številka: Up-441/15-22

Datum: 12. 12. 2017

ODLOČBA

Senat Ustavnega sodišča je v postopku odločanja o ustavni pritožbi Erwina Herberta Michitscha in Viktorja Norberta Michitscha, oba Republika Avstrija, ki ju oba zastopa Samo Vidmar, odvetnik v Kočevju, na seji 12. decembra 2017

odločil:

Sodba Vrhovnega sodišča št. X Ips 103/2013 z dne 24. 3. 2015 in sodba Upravnega sodišča št. I U 2204/2011 z dne 22. 1. 2013 se razveljavita in zadeva se vrne Upravnemu sodišču v novo odločanje.

OBRAZLOŽITEV

A.

1. Upravno sodišče je z izpodbijano sodbo zavrnilo tožbo zoper odločbo, s katero je upravni organ druge stopnje odpravil 1. in 2. točko izreka odločbe upravnega organa prve stopnje o denacionalizaciji nepremičnin, ki so bile podržavljene pravnima prednikoma pritožnikov, in zahtevo za denacionalizacijo zavrnil. Pritožnika sta zoper to sodbo vložila revizijo, ki jo je Vrhovno sodišče z izpodbijano sodbo zavrnilo.

2. Sodišči sta pritrdili upravnemu organu, da prvi pritožnik skladno z drugim odstavkom 10. člena v zvezi z 12. členom Zakona o denacionalizaciji (Uradni list RS, št. 27/91-I, 31/93, 65/98 in 66/2000 – v nadaljevanju ZDen) ni upravičen do denacionalizacije nepremičnin, ki so bile podržavljene njegovima pravnima prednikoma, ker sta imela ta za odvzeto premoženje pravico dobiti odškodnino od Republike Avstrije na podlagi Pogodbe o poravnavi škode izgnancem, preseljencem in pregnancem, o ureditvi drugih finančnih vprašanj in vprašanj s socialnega področja

(t. i. Finančna in izravnalna pogodba – v nadaljevanju FIP),¹ ki sta jo 27. 11. 1961 sklenili Zvezna republika Nemčija in Republika Avstrija, ter predpisov, ki jih je za izvršitev te pogodbe sprejela Republika Avstrija (v nadaljevanju izvedbeni predpisi).² Po mnenju sodišč namreč navedeni pravni akti urejajo odškodnino za premoženje, ki ga je podržavila nekdanja Jugoslavija, zato pomenijo pravno podlago za odškodovanje iz drugega odstavka 10. člena ZDen. Na podlagi stališča, po katerem za presojo, da je imela oseba pravico dobiti odškodnino za odvzeto premoženje od tuje države v smislu navedene zakonske določbe, zadošča že, da je v tuji državi obstajala (čtetudi zgolj načelna) pravica dobiti tako odškodnino, sta sodišči presojo, da sta pravna prednika pritožnikov imela pravico dobiti tako odškodnino od Republike Avstrije, utemeljili na ugotovitvi, da sta spadala v krog oseb, ki so bile kot upravičenci do odškodnine določene v Prilogi 1 FIP. Zato po mnenju sodišč upravnemu organu ni bilo treba ugotavljati, kakšne konkretne pravice bi jima šle po avstrijskih predpisih, saj bi to pomenilo določanje odškodnine po teh predpisih, kar pa bi presegalo odločanje o zahtevku, vložnem na podlagi ZDen.

3. Pritožnika zatrjujeta kršitev 2., 14., 22., 23. in 25. člena Ustave. Sodiščema očitata, da sta nosilno stališče izpodbijanih odločitev oprli na z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen nesprejemljivo razlago FIP in izvedbenih predpisov. Pritožnika med drugim izpodbijata stališče, po katerem za presojo o izpolnjenem izključitvenem razlogu iz drugega odstavka 10. člena ZDen zadošča že, da je imel razlaščenec v tuji državi na voljo pravno podlago za pridobitev odškodnine za odvzeto premoženje. Zatrjujeta, da taka razlaga upravičenje do denacionalizacije v nasprotju z navedeno zakonsko določbo odreka tudi osebam, ki jim, čeprav so spadale v krog upravičencev do odškodnine po FIP, ta zaradi neizpolnjevanja pogojev (npr. preseganja dohodkovnega cenzusa) niti ne bi mogla biti priznana. Ker naj v postopku ne bi bilo ugotovljeno, da sta njuna pravna prednika te pogoje izpolnjevala, naj bi bila pritožnikoma z izpodbijanima sodbama med drugim kršena tudi z Ustavo zagotovljena pravica do enakosti pred zakonom.

4. Senat Ustavnega sodišča je s sklepom št. Up-441/15 z dne 14. 11. 2017 ustavno pritožbo sprejel v obravnavo. O tem je na podlagi prvega odstavka 56. člena Zakona

¹ *Vertrag zwischen der Republik Österreich und der Bundesrepublik Deutschland zur Regelung von Schäden der Vertriebenen, Umsiedler und Verfolgten, über weitere finanzielle Fragen und Fragen aus dem sozialen Bereich (Finanz- und Ausgleichsvertrag, BGBl, št. 76/62).*

² Sodišči se v zvezi s tem sklicujeta na Zakon o zagotavljanju nadomestil za škodo, ki je nastala na gospodinjski oziroma stanovanjski opremi in na predmetih, ki so potrebni za opravljanje poklica, zaradi vojne ali političnega preganjanja z dne 25. junija 1958 (*Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz, BGBl, št. 127/58*), ki je bil dopolnjen z Zakonom o razširitvi področja uporabe Zakona o povračilu škode zaradi okupacije z dne 13. junija 1962 (*Erweiterung des Anwendungsbereiches des Besatzungsschäden- und des Kriegs- und Verfolgungssachschädengesetz, BGBl, št. 176/62*), Zakon o povrnitvi škode preseljencem in pregnancem z dne 13. junija 1962 (*Umsiedler- und Vertreibenen- Entschädigungsgesetz, BGBl, št. 177/62*) in Zakon o prijavi premoženjskih škod, ki so nastale zaradi razselitve ali izгона z dne 14. decembra 1961 (*Anmeldegesetz, BGBl, št. 12/62*).

o Ustavnem sodišču (Uradni list RS, št. 64/07 – uradno prečiščeno besedilo in 109/12 – v nadaljevanju ZUstS) obvestil Upravno sodišče in upravni organ, skladno z drugim odstavkom navedenega člena ZUstS pa tudi nasprotna udeleženca iz denacionalizacijskega postopka s pozivom, da se izjavita o ustavni pritožbi.

5. Slovenski državni holding, d. d., Ljubljana, v odgovoru na ustavno pritožbo podaja svoje stališče glede upoštevnosti FIP in izvedbenih predpisov kot pravnih podlag za ugotavljanje okoliščin, pomembnih za presojo z vidika drugega odstavka 10. člena ZDen. Očitke pritožnikov zavrača kot neutemeljene in Ustavnemu sodišču predlaga, naj ustavno pritožbo zavrne.

B.

6. Pritožnika med drugim izpodbijata stališče, po katerem za izključitev iz denacionalizacije na podlagi drugega odstavka 10. člena ZDen zadošča že, da je imela oseba, ki uveljavlja upravičenja na podlagi ZDen, v tuji državi na voljo pravno podlago za pridobitev odškodnine za odvzeto premoženje. Zatrjujeta, da jima je bila s tako razlago, ki jima v nasprotju z navedeno zakonsko določbo odreka pravico do denacionalizacije, kršena pravica do enakosti pred zakonom iz drugega odstavka 14. člena Ustave.

7. Ustavno sodišče je o enakem ustavnopravnem primeru že odločilo z odločbo št. Up-282/15 z dne 5. 10. 2017 (Uradni list RS, št. 59/17). Ustavni pritožbi je ugodilo in izpodbijani sodbi razveljavilo ter zadevo vrnilo v novo odločanje sodišču prve stopnje. Iz enakih razlogov, kot so navedeni v citirani odločbi, je bila z izpodbijanima sodbama tudi pritožnikoma kršena pravica iz drugega odstavka 14. člena Ustave. Zato je senat v skladu s tretjim odstavkom 59. člena ZUstS odločil, kot izhaja iz izreka te odločbe.

8. Ker je senat Ustavnega sodišča izpodbijani sodbi razveljavil že zaradi kršitve pravice iz drugega odstavka 14. člena Ustave, mu očitkov o kršitvah drugih ustavnih pravic ni bilo treba presojati.

C.

9. Senat Ustavnega sodišča je sprejel to odločbo na podlagi tretjega odstavka 59. člena ZUstS v sestavi: predsednica senata dr. Špelca Mežnar ter člana dr. Matej Accetto in dr. Jadranka Sovdat. Odločbo je sprejel soglasno.

dr. Špelca Mežnar
Predsednica senata